

Plątanina życia

DZIEŃ
PUSTEJ
KLASY

dzienpustejklasy.pl

Celem zajęć jest zwrócenie uwagi uczestników na uzależnienie człowieka od środowiska naturalnego, uświadomienie znaczenia różnorodności biologicznej do prawidłowego funkcjonowania życia na Ziemi.

Potrzebny będzie: kłębek sznurka lub grubej włóczki, boisko na którym można pisać kredą i dużo kredy.

Zajęcia rozpocznij zabawą „Jestem z Tobą powiązany”. Poproś uczestników, aby stanęli w kręgu. Osoba, która będzie rozpoczynać (może to być prowadzący zajęcia) ma w ręku kłębek sznurka lub włóczki wystarczająco duży, by można go było spokojnie rozwijać pomiędzy uczestnikami.

Rozpoczynający wybiera jedną osobę i rzuca do niej kłębek, zatrzymując u siebie początek sznurka, tak aby kłębek podczas rzucania się rozwijał. Podczas rzucania osoba wypowiada zdanie „Jestem z Tobą powiązana/y, ponieważ...” i tu wstawia cechę łączącą ją z osobą, do której rzuca kłębek. Podobieństwa mogą być różne np. to, że mieszkamy na tej samej ulicy, że oddychamy tlenem, że chodzimy do jednej klasy, mamy blond włosy, lubimy szpinak, jeździmy do szkoły tym samym tramwajem, gramy w tę samą grę itp. Poproś, by powiązania się nie powtarzały przy kolejnych rzutach, a także by uczniowie zapamiętali, dlaczego ktoś rzucił do nich kłębek. Osoba, która otrzymała kłębek odrzuca go do kolejnej wybranej osoby. Nie wolno rzucać kłębka do kogoś, kto już trzyma sznurek. Poproś uczniów, żeby nie kierowali się wyłącznie sympatią w wyborze osób, do których rzucają, lecz znajdowali cechy podobne do swoich u tych, którzy niekoniecznie są ich najlepszymi kolegami/koleżankami. Zabawę kończymy, gdy wszyscy uczestnicy będą powiązani, a kłębek wróci do osoby, która rozpoczynała zabawę.

Kiedy uczniowie są już powiązani, krótko omów sytuację. Jesteśmy zupełnie różnymi osobami, ale jednak jest dużo rzeczy, które nas łączą. Mogą to być zainteresowania, wspólne zadania, sposób bycia czy mówienia, ale też podobne poglądy, cechy fizyczne czy zdolności. Co jest najważniejszą cechą wspólną, która nas łączy i która jest kryterium spełnianym przez wszystkich? Wszyscy jesteśmy ludźmi i **wszyscy mamy takie same potrzeby***, które muszą być zaspokojone, abyśmy mogli żyć.

Poproś uczniów, żeby zaczęli odrzucać do siebie kłębek w odwrotnym kierunku i przy okazji nawijali sznurek. Przy odrzucaniu osoba powinna przypomnieć usłyszane wcześniej powiązanie (na przykład: Ania rzuciła do mnie, bo obie jesteśmy blondynkami).

* to świetna okazja, by wprowadzić uczniów w tematykę "Porozumienia bez przemocy" (NVC) i zapoznać ich z listą potrzeb wg Marshalla Rosenberga

DZIEŃ PUSTEJ KLASY

dzienpustejklasy.pl

W drugiej części zajęć, kiedy kłębek jest już zwinięty, zajmiemy się potrzebami biologicznymi ludzi. Uczestnicy wciąż siedzą lub stoją w kręgu. Jeśli wcześniej byliście na trawniku, teraz przenieście się na boisko. Poproś, aby na środku kręgu ktoś narysował postać człowieka naturalnej wielkości (można odrysować kontur któregoś z uczniów). Poproś uczniów, żeby zastanowili się, co jest wszystkim ludziom potrzebne do życia. Chodzi o podstawowe, najważniejsze rzeczy, bez których nie można żyć – takie, które zaspokajają nasze najważniejsze potrzeby biologiczne. Bądźcie krytyczni, wybierajcie faktycznie najistotniejsze rzeczy. Zgłaszane propozycje zapisujcie na boisku wokół człowieka i łączcie je z człowiekiem liniami na wzór mapy myśli. Wśród pomysłów pojawi się pewnie woda, powietrze, jedzenie (poproś o rozbieżność na rodzaje pożywienia, czyli owoce, warzywa, zboża, produkty pochodzenia zwierzęcego zapisujemy oddzielnie), ubrania, środki transportu, leki, schronienie. Kiedy "człowiek" jest już otoczony i połączony liniami z tym, co jest mu niezbędne do życia, przechodzimy do następnego kroku. Zastanawiamy się, co jest potrzebne, aby niezbędne do życia człowieka elementy, takie jak na przykład czyste powietrze, żywność czy schronienie, w ogóle powstały. Co jest potrzebne, aby w atmosferze występował tlen? Jeśli padnie odpowiedź drzewa, pomysłodawca powinien zapisać to w okolicy słowa powietrze i połączyć powietrze z drzewem. A co jest potrzebne do istnienia drzewa i jakie organizmy są z nim powiązane? Pomysły zapisujemy wokół słowa drzewo i łączymy je liniami. Mapa myśli może rozrastać się w nieskończoność (dobrze, że boiska są duże :-). Podobnie postępujemy ze wszystkimi pozostałymi potrzebami, które zapisane są wokół rysunku człowieka.

Wkrótce okaże się, że woda, która jest niezbędna człowiekowi, potrzebna jest też warzywom, zwierzętom, drzewom i innym elementom przyrody. Odnajdujemy więc jak najwięcej połączeń i rozbudowujemy mapę o nowe elementy. Poproś uczniów, żeby tak łączyli ze sobą elementy, aby linie się nie zamazywały i aby schemat był w miarę czytelny. Kiedy mamy już rozbudowaną sieć powiązań, usiądźcie na trawie i znajdźcie chwilę na refleksję. Nie spieszcie się. Co przychodzi Wam na myśl na widok tej plątaniny? Jaki wniosek płynie z tego obrazu świata?

Człowiek jest częścią wielkiego, powiązanego ze sobą systemu i bez tych powiązań nie może istnieć. Poproś uczniów, żeby odnaleźli zaskakujące powiązania, np. człowieka z dżdżownicą lub pszczołą. Współczesnym ludziom wydaje się, że mogą odizolować się od przyrody i że nie jest im ona do niczego potrzebna. Wielu z nas mieszka w miastach i na co dzień nie uświadamia sobie otaczającej natury, bo na pierwszy rzut oka rzeczywiście widać jej niewiele. Jednak sieć wzajemnych powiązań jest gwarancją istnienia na Ziemi życia w obecnej formie. Co by było, gdyby kilka ogniw tego łańcucha zostało zniszczonych? Znajdźcie na waszej olbrzymiej mapie powiązań punkty krytyczne. Zastanówcie się, kto lub co jest najbardziej zagrożone i dlaczego? Jaki wpływ ma to dla całego systemu, w tym dla człowieka? Zastanówcie się, co można zrobić by zapobiec zagrożeniu.

